Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimit!
Birourile de anunciuri.
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicarĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. sĕu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. sĕu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 57. Braşovŭ, Sâmbătă 11 (23) Martie 1889.

Braşovŭ, 10 Martie v.

Au spus'o de nenumĕrate orĭ mulţĭ deputaţĭ ungurĭ în dietă, la diferite ocasiunĭ, că naţionalităţile din Ungaria au tóte naţiunĭ înrudite în afară, numai Ungurii nu au pe nimenĭ.

Şi în locŭ ca legiuitorii ungurĭ împreună cu guvernulŭ sĕ tragă învĕţătura cea adevĕrată de aci, că adecă ei, fiindŭ singurĭ pe lume şi nu tocmai mulţĭ la numĕrŭ, trebue sĕ caute a se purta bine cu naţionalităţile, a nu aduce legĭ asupritóre pentru ele, a nu suferĭ ca sĕ fiă împedecate în desvoltarea lorŭ culturală şi naţională, din contră au trasŭ tocmai învĕţătura falsă şi periculósă, că adecă, singurĭ fiindŭ în lume şi puţinĭ la numĕrŭ, sĕ caute a se intări îmulţindu-se prin maghiarisarea naţionalităţilorŭ.

Mărginiţĭ în judecata lorŭ, cu vederĭ politice scurte, diferiţiĭ şoviniştĭ şi agitatorĭ ungurĭ punêndŭ în practică falsa învĕţătură de mai susŭ, au adusŭ lucrurile acolo, că adĭ s'au învrăjbitŭ cu naţionalităţile cum nu se póte mai tare şi prin urmare s'au învrăjbitŭ mai multŭ sĕu mai puţinŭ şi cu popórele lorŭ înrudite din afară. Şi nenorocirea e, că şoviniştii o sciu bine acésta, dér atâtŭ de orbiţĭ suntŭ de patimă, încâtŭ continuă totŭ cu mai mare vehemenţă agitaţiunile lorŭ contra naţionalităţilorŭ, precum ne-am pututŭ convinge şi din desbaterile din dietă asupra proiectului de lege militară, de câte orĭ s'a atinsŭ şi cestiunea limbei naţionalităţilorŭ.

Tratarea neumană, la care suntŭ espuse naţionalităţile nemaghiare a aflatŭ mai întâiu rĕsunetŭ în Germania, unde cu tótă alianţa ce a încheiat'o acésta împĕrăţiă cu monarchia nóstră, opiniunea publică nu este nicĭ decum amicabilă faţă cu regimulŭ maghiarŭ şi unde nu numai odată foile germane şi-au redicatŭ glasulŭ în contra intoleranţei maghiare şi a poftelorŭ de maghiarisare, carĭ ameninţă esistenţa Germanilorŭ din statulŭ ungarŭ.

De altă parte asuprirea Slovacilorŭ şi uneltirile de maghiarisare ale agitatorilorŭ ungurĭ, de carĭ bâjbâe părţile locuite de Slovacĭ, au produsŭ unŭ ecou durerosŭ în pressa înrudită cehică. Ear acum încurageaţĭ de succesele dobêndite de dipomaţia rusĕscă în Serbia, se pregătescŭ panslaviştii din Rusia a face capitalŭ politicŭ din suferinţele Slovacilorŭ, făcêndŭ responsabilĭ pentru ele pe toţĭ Maghiarii.

Aşa fóia engleză „Daily News" a primitŭ din Petersburg cu data de 14 Martie n. următórea telegramă:

„De câtva timpŭ circulă în cercurile panslaviste de aci raporte despre aceea, că Slovacii în Ungaria suntŭ fără ruşine apăsaţĭ de Maghiarĭ. Din parte fórte autoritară aflu, că societatea slavă de binefacere a şi hotărîtŭ sĕ facă paşii cei mai energicĭ, pentru a sprijini pe Slovacĭ în lupta lorŭ. Desvoltarea mai departe a cestiunei slave în Ungaria e apropiată".

Şi în locŭ ca foile regimului ungurescŭ, décă nu şi ale oposiţiei sĕ caute a abate ameninţările de felulŭ acesta, dândŭ o bună lecţiune şoviniştilorŭ agitatorĭ, carĭ mereu nutrescŭ foculŭ uneltirilorŭ contra naţionalităţilorŭ; în locŭ ca însuşĭ guvernulŭ sĕ intervină spre a linişti opiniunea publică din întru şi din afară, arĕtândŭ că nenorocita pornire de până acum de a persecuta pe Nemaghiarĭ va înceta; că mĕsurile neliberale se vorŭ retrage; că legile asupritóre se vorŭ abroga; că în fine va fi în adevĕrŭ egală îndreptăţire, chiar fiindŭ la cârmă numai miniştri ungurescĭ: din contră foi ca „Pester Lloyd" aţîţă foculŭ şi mai tare, folosindu-se de unŭ limbagiu provocătorŭ. Astfel fóia tiszaistă scrie:

„Domnii panslaviştĭ sĕ pregătescŭ aşadĕră a strămuta terenulŭ lorŭ de operaţiune pe teritoriulŭ corónei sf. Ştefanŭ! Se pare că prin evenimentele din Serbia au devenitŭ fórte îndrăsneţĭ. Ei bine, décă d-lŭ conte are plăcerea de a cuteza unŭ dănţişora cu noi, sĕ o spună numai! In dosulŭ acestora, lucru naturalŭ că nu e ascunsŭ altulŭ decâtŭ contele Ignatieff. Elŭ e preşedinte alŭ societăţii ce se numesce societatea slavă de binefacere, în adevĕrŭ însĕ e centrul şi vatra tuturorŭ agitaţiunilorŭ panslaviste în peninsula balcanică şi peste ea în afară. Pentru ca Ungaria sĕ rĕmână cruţată de uneltirile acestorŭ intriganţĭ, de acésta va îngriji veghiarea nóstră, şi cu acésta Dumnedeu cu noi."

Tristŭ lucru, décă după douĕdecĭ de anĭ de stăpânire „liberală" şi „constituţională" ungurĕscă, nu le dă mâna celorŭ dela „Pester Lloyd" sĕ rĕspundă: uneltirile vóstre panslaviste nu vorŭ afla teremŭ în Ungaria, pentru că Slovacii suntŭ mulţumiţĭ cu sórtea lorŭ!

Dér ei făcêndŭ pe voinicoşii rĕspundŭ: suntemŭ gata a juca danţulŭ cu contele Ignatiev, şi vomŭ veghia ca intrigele lui sĕ nu ne strice!

N'ar fi nimicŭ unŭ danţŭ şi le-amŭ pofti petrecere bună, décă în adevĕrŭ l'ar juca numai şoviniştii ungurĭ şi perciunaţii; dér vorba e că danţulŭ ar pute deveni seriosŭ şi ar trebui sĕ-lŭ jóce întrega poporaţiune pentru pĕcatele unora.

E timpulŭ sĕ 'şĭ viă în fire cei dela putere şi sĕ apuce pe calea cea dréptă şi cinstită, pe calea adevĕratului liberalismŭ şi constituţionalismŭ, sĕ înlăture vrajba din năuntru, făcêndŭ astfelŭ sĕ dispară orĭ ce prilejŭ de amestecŭ din afară.

DIN AFARĂ.

Armata rusĕscă şi esercițiile de nópte.

Cetimŭ în diarulŭ „Russki Invalide", ultimulŭ numĕrŭ, următórea notă, care emană dela unŭ comandantŭ alŭ unei divisiunĭ de infanteria rusĕscă:

„Luptele de nópte vorŭ juca unŭ rolŭ fórte importantŭ în rĕsbóiele viitóre, mulţămită preciziunei armelorŭ moderne. E dér necesar de a obicĭnuĭ trupele cu manevrele de nópte şi de a stabili asupra acestui punctŭ chiar regule complecte. Trebue dér a se inscrie în programa esercițiilorŭ trupelorŭ unŭ numĕrŭ esactŭ fixŭ de manevre de nópte la fiăcare companiă, batalionŭ sĕu regimentŭ. Fiă-care companiă va fi provĕdută cu unŭ fănaraşŭ, înlocuindŭ semnele de conveniunţă, întrebuinţate diua. Cea dintêiu companiă va pute de esemplu sĕ aibă o lanternă roşiă, a doua una albastră, a treia una albă şi a patra una verde."

SCIRILE DILEI.

Sinodulŭ Eparchiei Caransebeşului e convocatŭ pe diua de 26 Martie (7 Aprile) pentru alegerea Episcopului diecesanŭ.

***

Concursŭ la institutele militare. Comanda corpului de armată 12 publică şi pentru părţile ardelene concursele date de ministeriulŭ de rĕsboiu pentru locurile vacante în institutele militare. In anulŭ scolasticŭ 1889—90 vorŭ fi vacante în şcóla reală militară, în orfelinatulŭ militarŭ şi în academiă cu totulŭ ca la 250 locurĭ subvenţionate de statŭ parte de totŭ, parte pe jumĕtate. Condiţiunile s'au publicatŭ în monitorulŭ armatei. Condiţiile principale suntŭ însĕ, ca concurentulŭ sĕ fiă cetăţenŭ ungarŭ sĕu austriacŭ, sĕ întrunéscă etatea corĕspundĕtóre şi destoinicia recerută pentru a pute fi oficerŭ. Condiţiile se potŭ vedé la comandele corpurilorŭ de armată. Locurĭ cu stipendii de sine stătătóre suntŭ 28.

***

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(5)

CARMEN.

— Novelă. —

Noi cei din ţinuturile bascice avemŭ ceva particularŭ în pronunciare, de pe ce Spaniolii ne cunoscŭ îndată; din contră ei nu potŭ sĕ înveţe decâtŭ numai *bai, jaona* (da, domnule). Carmen aşadér fórte uşorŭ a putută înţelege de unde sunt. Sci d-ta, ţiganii, fiindŭ că nu au patria lorŭ, pribegescŭ pururea, învaţă orice limbă şi cea mai mare parte din ei se află în Portugalia, Francia, în Provincii, Catalonia, c'unŭ cuvêntŭ în totŭ loculŭ; ba uneorĭ se sciu înţelege şi cu Maurĭ şi Englesĭ. Carmen scia fórte bine limba bascică. „*Laguna, ene bihotsarena,*" „iubitulŭ meu" dise ea „din ţéra mea eştĭ-"

Limba nóstră domnule e aşa de frumósă, încâtŭ décă o audimŭ vorbindu-se în ţéră streină, ne cutremurămŭ..... Numai unŭ confesarŭ din ţéra mea potŭ sĕ-mĭ capetŭ? — Adause banditulŭ încetŭ. După o scurtă pausă continuă:

„Eu sunt din Elisondo" diseiu eu.

„Eu însĕ din Etchalorbo" rĕspunse ea, şi ţiganii m'au dusŭ în Sevilla. Am lucratŭ în fabrică sĕ câştigŭ cevaşĭ pentru calea ce aveam s'o facŭ în patria mea Navarra, unde mĕ aştéptă mama, care n'are alţĭ copii decâtŭ pe mine, şi afară de o grădină nicĭ o avere. O! décă aşŭ fi acasă, între munţii noştri cei albĭ! Mulţĭ mĕ necăjau că nu sunt din ţéra asta a pungaşilorŭ şi a stricatelorŭ vêndĕtóre de portocale; şi poporulŭ acesta de josŭ întotdéuna mĕ înjură şi atacă căcĭ diceam că unŭ flăcău din ţéra mea armatŭ numai c'unŭ *maquil* nu s'ar teme de cuţitele călăilorŭ din Sevilla.

D-lŭ meu, ea pururea minţea. Nu credŭ sĕ fi spusŭ vre-odată adevĕrulŭ în viéţa ei; dér cu tóte astea când vorbea ii credeam. Da, mintea mea era robită de vorbele ei şirete. Rupea limba bascică binişorŭ şi credeam că e din Navarra, fiindŭ-că numai ochii, gura şi faţa o arătau a fi ţigancă. Eram bĕbĕucŭ; mai multŭ de-atâta, nu vreamŭ sĕ sciu nimicŭ. Eram beatŭ şi credeam că n'am vorbitŭ decâtŭ nebunii şi eram chiar şi gata sĕ facŭ nebunii.

„Décă te-aşĭ împinge şi-ai cădé", continuă Carmen în limba bascică, „aştĭ doi ştrengarĭ de bună sémă, că nu m'ar reţiné....."

„Probéză", rĕspunseiu, uitându-mĭ de poruncă, „probéză şi sĕ-ţĭ ajute vergura Maria.

In momentulŭ acesta treceamŭ printr'una din stradele cele mai strimte din Sevilla. Carmen se întórce fără de veste şi-mĭ dă una cu pumnii în pieptŭ. Eu m'am lăsatŭ josŭ. C'o sĕritură trece peste mine şi-o ia la fugă c'o iuţélă estraordinară. Numai decâtŭ am săritŭ în susŭ, mĭ-am pusŭ lancea de-a curmezişulŭ şi cei doi soţĭ ai mei, împiedecaţĭ astfelŭ nu puteau s'o urmăréscă în primele momente. Dér dup'aceea eu însumĭ fugeam după ea şi soţii mei după mine, dér ca s'o ajungemŭ nicĭ vorbă nu putea fi. Câte femei bĕtrâne întâlneamŭ în calea nóstră, tóte veneau în ajutorulŭ celei scăpate. aşa că ne îndreptau pe căi greşite. După multă umblare în susŭ şi în josŭ amŭ fostŭ siliţĭ sĕ ne întórcemŭ la dirigentulŭ poliţiei.

Omenii mei, ca sĕ scape de pedépsă, se vorbiră sĕ spună, că Carmen vorbea cu mine în limba bascică lucrurĭ neînţelese de ei. Ş'apoi cum ar fi putută sĕ credă şefulŭ meu, că o tênĕră fată m'a doborîtŭ la pămêntŭ c'o lovire de pumnŭ în pieptŭ pe mine, unŭ zdravĕnŭ voinicŭ? „Eştĭ fórte suspectŭ" dise şefulŭ. Reîntorcêndu-mĕ dela postŭ, am fostŭ degradatŭ şi închisŭ o lună.

In cele dintêiu dile de temniţă eram fórte tristŭ. Mĕ gândeam, că tótă vremea de până atuncĭ este perdută. Sunt încrestatŭ şi ca sĕ potŭ câştiga érăşĭ îndestulirea mai marilorŭ mei, trebue sĕ lucru pe de dece orĭ mai multŭ ca unŭ simplu gregarŭ. Şi pentru cine sufereamŭ pedépsă? Pentru o ţigancă de nimicŭ, care m'a batjocoritŭ şi care póte în clipele acestea e la furatŭ prin cine scie ce colţŭ alŭ oraşului. Dér cu tóte astea nu puteam sĕ nu gândescŭ la ea. Credi-mĕ, d-le, că ochii ei m'au robitŭ. Nicĭ una nu era aşa frumósă la faţă ca ea.... Décă suntŭ strigoi pe lume, atuncĭ de bună sémă fata asta e una din ei!

Intr'o di intră străjuitorulŭ la mine şi-mĭ aduce o pâne de Alcala. „Ţine", dise elŭ, „ţĭ-o trimite sora dumitale". La

Statistica renegaţilorŭ. După o statistică a ministeriului unguresců de interne, în semestrulŭ alŭ doilea din 1888 si-au maghiarisatŭ numele de familie 546 de inşĭ. Faţă cu anii de mai 'nainte numĕrulŭ celorŭ ce-şĭ maghiariséză numele a scăḑutŭ. După confesiunĭ aceştĭ renegaţĭ se împartŭ astfeliu: 305 (adecă 55%) Evrei; 168 (30%) romano-catolicĭ; 31 (5%) reformaţĭ; 25 (4%) evangelicĭ; 16 (3%) greco-catolicĭ. Se bucură „patrioţii“, că fórte mulţĭ dintre aceştĭ renegaţĭ au primitŭ nume nóoşe unguresci şi se bucură şi de aceea, că prea puţinĭ s'au aflatŭ, carĭ sĕ priméscă nume de însĕmnătate istorică. E de observatŭ, că între greco-catolicĭ botezaţĭ din nou de ministrulŭ unguresců suntŭ mai toţĭ Rutenĭ. Contingentulŭ celŭ mare de renegaţĭ ilŭ dau însĕ Jidovii.

* *

Biserica română din Sighetulŭ Marmaţiei, precum i-se scrie din Maramurĕşŭ „Gutinului“, după o lungă aşteptare, se apropie de realisare, încâtŭ în primăvéra acésta se vorŭ apuca de ziditŭ.

* *

Institutulŭ bactereologicŭ din Bucurescĭ. Din statistica lunară a tratamentului antirabicŭ la acestŭ institutŭ reese, că în luna lui Februarie s'au tratatŭ 22 ómenĭ muşcaţĭ de animale turbate, între carĭ 5 copii şi mai mulţĭ individĭ presentândŭ muşcăturĭ grave. Doi au fostŭ muşcaţĭ de lupŭ turbatŭ. In 12 casurĭ turbarea animalelorŭ a fostŭ demonstrată prin esperimentŭ la institutulŭ de bactereologie şi în luna acésta au sositŭ la institutŭ mai multe rapórte asupra stărei în deplină sănĕtate a persónelorŭ tratate până acum şi nicĭ în acéstă lună nu s'a primitŭ scirea despre vr'unŭ decesŭ. Până acum, spune „Românulŭ“, toţĭ cei muşcaţĭ de cânĭ turbaţĭ şi trataţĭ la institutŭ s'au vindecatŭ, pe când s'au putută constata în luna acésta mórtea a doi individĭ muşcaţĭ şi netrataţĭ.

* *

Şcólele din Ţera-Oasului. După raportulŭ inspectorului şcolarŭ, cetitŭ în şedinţa comitetului comitatensŭ ţinută în Carei-Mare la 8 a l. c. în Ţera Oasului, dintre 20 şcóle, suntŭ bune nouă, de mijlocŭ trei, slabe optŭ. Dintre cele optŭ şcóle necorespunḑĕtóre — după opiniunea inspectorului — numai în trei pórtă vina învĕţătorulŭ. Eră în celelalte cincĭ situaţiunea şi sĕrăcia poporului suntŭ pedecile instrucţiunei.

* *

Producţiunea musicală-literară, ce se arangiază Duminecă în 12 Martie la 4 óre d. a. in sala gimnasiului românŭ din locŭ de corulŭ bisericei sf. Nicolae din locŭ sub conducerea d-lui profesorŭ de musică N. Popovicĭ *in folosulŭ studenţilorŭ săracĭ bolnavĭ dela institutele nóstre,* are următórea programă: 1. *Schubert*: „Pace vouĕ“, corŭ mixtŭ. 2. *Beriot*: „Andantino din alŭ II-ilea concertŭ pentru violină şi piano.“ 3. *Alesandri*: „Fraţii Jderĭ“ poesiă declamată de *Ionŭ Popovicĭ* stud. de clasa a VIII. 4. *Beethoven*: „Cântecŭ de primăvĕră,“ corŭ mixt. 5. *Beriot*: „Andante şi Alegro-moderato din alŭ 7 Concertŭ pentru violină şi piano“ G. Juga stud. de clasa VIII, 6. *Ioanŭ Popovicĭ*: „Cum trebue sĕ-şĭ arate unŭ elevŭ recunoscinţa sa faţă de institutele culturale“ Autorulŭ. 7. *N. Popovicĭ*: „Imnŭ festivŭ“ pentru bas-solo, corŭ mixtŭ şi acompaniamentŭ de piano, Solo C. Russu stud. cl. VIII şi corulŭ mixtŭ. 8. *Alexandrescu*: „Rĕsbunarea şorecilorŭ“: N. Danciu stud. de cl. VII. 9. *Ersfeld*: „Visulŭ“ Duo pentru două violine şi piano G. Juga şi V. Popea. 10. *Stefănescu*: „Cântecŭ de laudă“, Corulŭ mixtŭ. Inceputulŭ 4 óre d. a. Preţulŭ intrărei: de persónă 40 cr., bilete pentru studenţĭ à 20 cr. Suprasolvirile se vorŭ quita publice.

* *

Charta specială a linielorŭ telegrafice-poştale şi a căilorŭ ferate române, de Dim. M. Cracalescu, a apărutŭ în Peatra. Preţulŭ 1 leu. Charta e bine şi curatŭ esecutată. E neplăcutŭ însĕ, că d-lŭ Cracalescu ne maghiariséză Poiana sărată din graniţă, numind'o „Soos-Mezö“.

* *

Corŭ nou de plugarĭ s'a înfiinţatŭ în comuna Rusova-veche şi prin zelulŭ lorŭ au ajunsŭ coriştii, după două lunĭ de instrucţiă, sĕ cânte întrégă liturgiă în biserică.

* *

In afacerea regalielorŭ. Comitetulŭ administrativŭ alŭ comitatului Făgăraşŭ a alesŭ în comisiunea de rĕscumpărare a regalielorŭ pe: fişpanulŭ Horvath ca preşedinte, Alesandru Korry şi Basilie Stanciu ca membri, Iuliu Danŭ şi Nec. Motocŭ ca suplenţĭ.

* *

A păţit'o ursulŭ. Din Zlaşdŭ, com. Hunedórei, se scrie: Forestierulŭ Derek, şeḑêndŭ într'o seră la mésă cu familia sa, la mâncare, se pomeni că se deschide uşa şi intră în casă unŭ ursŭ mare, la vederea căruia soţia lui Derek leşină, ér copii se îmbulḑiau lângă tatălŭ lorŭ. Derek nu-şĭ perdŭ presenţa de spiritŭ, duse repede pe nevastă-sa şi copii în odaia de alăturĭ şi zăvorĭ uşa. Ursulŭ încercă a deschide uşa şi era p'aci s'o şi deschidă, când deodată se 'ntórse şi se duse la masă, unde începu sĕ mânce. Apoi aruncă pe josŭ vasele, se duse la dulapŭ, aruncă hainele pe podinĭ şi încercă se deschidă cassa cu banii oficiului forestierŭ. Intr'aceea forestierulŭ eşise pe ferestră din odaiă şi 'şĭ adusese puşca. Vĕḑêndŭ pe ursŭ ocupatŭ cu cassa şi temêndu-se, că bestia va înghiţi suma de mai multe sute fl. ce se afla acolo, ii trase unŭ glonţŭ şi ursulŭ căḑu mortŭ la pĕmêntŭ. Derek ilŭ tîrî în curte, dér ii bătŭ la ochĭ, că nu e greu ursulŭ. Cu cuţitulŭ lui de vênătóre ii spintecă pântecele şi vĕḑu, spre gróza lui, că ursulŭ era — pădurarulŭ Jozsa Dimitri. Derek făcŭ a doua ḑi arătare la judecătoriă şi o comisiune constată, că cele comunicate suntŭ adevĕrate.

* *

Defraudare. Vice-notarulŭ Iosef Cseh din R. Palota, comit. Pestei, a defraudatŭ 700 fl. şi apoi a fugitŭ. Autoritatea a datŭ mandatŭ de urmărire.

Nouĕ uneltirĭ contra gimnasiului din Beiuşŭ.

Budapesta, 19 Martie 1889.

In legătură cu scirea ce aţĭ publicat'o în nr. 48 alŭ „Gaz. Trans.“, vĕ comunicŭ că din isvorŭ autenticŭ sunt informatŭ, că ministrulŭ de instrucţiune şi de culte de aicĭ a espedatŭ în adevĕr, Ilustr. Sale Episcopului *Pavelŭ* la Oradea-mare o provocare oficială, ca sĕ demisioneze pe toţĭ profesorii carĭ suntŭ actualmente în funcţiune la gimnasiulŭ din Beiuşŭ, şi sĕ denuméscă alţii în loculŭ lorŭ, căcĭ la din contră va cere dela Maiestatea Sa închiderea gimnasiului.

Este cunoscutŭ publicului, că în tómna anului trecutŭ s'a fostŭ cerutŭ Episcopului sĕ demisioneze pe profesorii Teodorŭ Roşiu, Vasilie Leşianu şi Ioanŭ Ardeleanu. Episcopulŭ a cedatŭ, cugetândŭ că va scăpa astfelŭ gimnasiulŭ de nouĕ prigonirĭ. Dér precum se vede molochulŭ nu se satură. Ministrulŭ Csaky, póte spre a mai îmblânḑi şcvinismulŭ iritatŭ prin ordinaţiunea sa dată în favórea limbei germane, pare a avé de gând sĕ-i jertféscă uniculŭ institutŭ de cultură alŭ Românilorŭ din Ţera unguréscă, căcĭ provocarea din vorbă este egală cu sistarea funcţionării gimnasiului şi étă pentru ce: De unde póte Episcopulŭ aplica deodată 12 profesorĭ şi unŭ directorŭ cu esamene de aprobaţiune? Acum deodată n'are de unde şi fiindcă n'are, gimnasiulŭ ar trebui sĕ rĕmână închisŭ până ce se vorŭ afla aceştia. Orĭ că guvernulŭ póte ḑice către Episcopŭ: fiind-că n'ai profesorĭ, ér instrucţiunea gimnasială nu póte fi suspendată, iţĭ împrumutŭ eu 12 profesorĭ, însĕ sub condiţiune, ca sĕ rĕmână aplicaţĭ celŭ puţinŭ 6—10 anĭ, la din contră gimnasiulŭ va fi închisŭ.

Etă déră sĕcurea pusă la rădĕcina esistenţei gimnasiului de Beiuşŭ!

Ce va face Prea Sânţia Sa Episcopulŭ Pavelŭ, nu scimŭ. Scimŭ însĕ, că Prea Sânţia Sa a jertfitŭ fórte multŭ pentru acestŭ institutŭ de cultură românescŭ; i-a adausŭ o zidire încă odată aşa de mare ca cea ridicată de fericitulŭ Vulcanŭ, afară de acésta a mai lipitŭ de edificiulŭ gimnasiului unŭ zidŭ de internatŭ, carĭ zidirĭ l'au costatŭ la vre-o 60,000 fl.; apoi sub numirea de fondulŭ Pavelianŭ a depusŭ 180,000 fl., din carĭ sĕ se acopere şi lipsele gimnasiului, decĭ Prea Sânţia Sa este îndoitŭ angajatŭ pentru susţinerea acestei creaţiunĭ a sa.

După părerea nóstră însĕ, într'unŭ casŭ estremŭ mai bine sĕ rĕmână gimnasiulŭ închisŭ, decâtŭ sĕ dea nĕvală într'ênsulŭ nisce elemente străine şi duşmane religiunei şi naţiunei românescĭ.

△

Din dieta unguréscă.

La 15 Martie n. fiindŭ aniversarea revoluţiei unguresci din 1848, dieta n'a avutŭ şedinţă. S'a serbatŭ ḑiua cu „eljen Kossuth“, „abzug Tisza“, etc. Independenţii i-au şi depeşatŭ lui Kossuth, dorindu-i sĕ trăiéscă ca sĕ vĕḑă independenţa patriei, ér studenţii i-au depeşatŭ esprimându-i fidelitate şi alipire lui, marelui Ungurŭ (şi Kossuth e Slovacŭ), bĕtrânului exilatŭ, pentru ale cărui principii (detronarea dinastiei la Dobriţinŭ?) vorŭ lupta până la mórte. A urmatŭ obicinuitulŭ banchetŭ.

Din şedinţa dela 14 Martie mai amintimŭ curiosulŭ rĕspunsŭ ce l'a datŭ Iuliu Györffy deputatului sasŭ Meltzl, dicêndŭ că: oposiţia luptândŭ contra vătĕmării constituţiei, intervine şi pentru drepturile Sasilorŭ luaţĭ în apĕrare de Meltzl.

In şedinţa dela 16 Martie a vorbitŭ *Mocsary*. Vorbirea lui şi cele ḑise de *Berzeviczy*, secretarulŭ de statŭ din ministerulŭ cultelorŭ, le-amŭ publicatŭ.

In şedinţa dela 18 Martie mai mulţĭ membri din oposiţiă s'au ştersŭ din lista vorbitorilorŭ, se vede că s'au săturatŭ de atâta cioroborŭ pentr'unŭ toporŭ. Prin urmare votarea §-lui 25 se va face mai curêndŭ decâtŭ cum se aştepta.

Polonyi îndreptă mai multe atacurĭ contra ministrului Tisza, dândŭ a înţelege, că nu e integru. Căile ferate din Bihorŭ suntŭ făcute pe lângă proprietăţile lui Tisza. Vorbitorulŭ ḑise, că şi în cerculŭ oficerilorŭ de statŭ majorŭ dela honvedĭ domnesce o violentă contraḑicere contra proiectului de lege, dér br. Fejervary şi-a datŭ tótă ostenéla sĕ înăbuşéscă acestŭ spiritŭ de îndĕrĕtnicia. (Strigări în oposiţiă: E colonelulŭ Gustav Elek!) Polonyi adeveri, că aşa e, e vorba de acestŭ colonelŭ de husarĭ în reservă, care s'a esprimatŭ hotărîtŭ în casina naţională în contra §. 14. Aduse înainte acte, o scrisóre a lui Elek către ministrulŭ de honvedĭ şi una a acestuia

---

începutŭ mĕ îndoiam; dér după aceea luându-o, se vedea că e fórte gustuósă şi cu mirosŭ fórte plăcutŭ. Vrêndŭ s'o taiu, cuţitulŭ meu se opri într'unŭ corpŭ vêrtosŭ. Mĕ uitŭ sĕ vĕdŭ ce este şi étă că aflu în pâne o mică pilă (raşpău) englesă, afară de asta încă doi piastri de aurŭ. In vreme de unŭ césŭ, puteam sĕ taiu cu pila acésta gratia cea mai ţepănă, ér cu cei doi piastri sĕ-mĭ cumpĕrŭ nisce vestminte simple dela vĕndătorulŭ de vechiturĭ. Şi gândescĭ că n'aşŭ fi pututŭ face asta? O puteamŭ, dér nu vreamŭ sĕ fugŭ. Ţineam pré multŭ la ambiţia mea de soldatŭ, decâtŭ s'o potŭ face. Am lăsatŭ decĭ lucrurile în firea lorŭ.

Cu degradarea mea gândiamŭ, că s'au sfĕrşitŭ nĕcazurile mele; dér m'am înşelatŭ. Trebuia sĕ mai suferŭ şi altă ruşine. După ce am fostŭ pe piciorŭ liberŭ, s'a întêmplatŭ adecă de mĕ trimiseră sĕ facŭ serviciu de sentinelă ca unŭ simplu gregarŭ. Nu-ţĭ poţĭ închipui, domnule, ce simte unŭ omŭ câtuşĭ de puţinŭ sentimentalŭ, când ajunge la o astfelŭ de stare. Când îmĭ aducŭ aminte de lucrulŭ acela, îmĭ vine sĕ credŭ, că mai bucurosŭ aşĭ fi voitŭ atuncĭ sĕ-mĭ sfrederéscă crerulŭ unŭ glonţŭ decâtŭ sĕ suferŭ batjocura ce mi-se făcea. M'au trimisŭ aşa dér la pórta generalului. Acesta era din părinţĭ avuţĭ, băiatŭ bunŭ şi iubitorŭ de chefurĭ şi veselii. Tinerii oficerĭ mai toţĭ erau adunaţĭ la elŭ şi, după cum am fostŭ înţelesŭ, şi câteva femei şi actriţe. Mi-se părea că întregŭ oraşulŭ numai deaceea îşĭ dă întâlnirea pe aicĭ, ca se mĕ vĕḑă şi sĕ-şĭ rîdă toţĭ de mine. Deodată sosesce birja generalului cu lacheulŭ pe capră. Şi cine credĭ că s'a datŭ josŭ?... Ţiganca Carmen! Era împodobită ca unŭ sfeşnicŭ, sulemenită şi întrégă strălucindŭ ca aurulŭ şi mirosindŭ a parfumŭ. In mână ţinea o ghitară bascică şi dimpreună cu ea mai erau alte două ţigance, una mai tineră şi alta mai bĕtrână.

Carmen mĕ cunoscŭ după ce schimbarămŭ o privire. In minutulŭ acela simţiamŭ c'ar fi fostŭ mai bine sĕ fiu o sută de stângini sub pĕmêntŭ. „*A gurlanguna*“ (bună ḑiua prietine) ḑise ea. „D-le oficerŭ! d'apoi d-ta stai straja ca o cătană de rêndŭ“? — Inainte de a-i rĕspunde, disparŭ intrândŭ în casă.

Intrégă societatea era în aşa numitulŭ *patio* şi în mânia îndesuelei, vedeamŭ mai totŭ ce se petrecea în spaţiulŭ dintre grilajŭ. Audiamŭ „castagnettele“, ghitara, rîsetele şi strigările de bravo, ba une orĭ ii vedeamŭ şi capulŭ când sărea cu ghitara. Audiamŭ apoi oficerii ce-i vorbiau astfelŭ de lucrurĭ, că mi-se suia sângele în obrazŭ. Cei rĕs undea ea, nu pricepeamŭ. Credŭ că din ḑiua aceea am începutŭ s'o iubescŭ seriosŭ, căcĭ şi de trei până 'n patru orĭ mĭ-a venitŭ gândulŭ sĕ intru şi eu în patio avêndŭ poftă de-a spinteca pe aceştĭ obraznicĭ curtizanĭ ai Carminei Chinulŭ meu ţinŭ aprópe unŭ, césŭ când birja sta érăşĭ la disposiţia ţigancelorŭ. Trecêndŭ pe lângă mine, Carmen mĕ fixă şi-mĭ şopti încetŭ: „Pĕmêntene, cine iubesce prăjiturile bune merge se mânânce în Triana la Lillas Pattia“. Cu vorbele astea sări ca o căprióră în birjă vizitiulŭ plesni caii şi întréga societate veselă disparŭ dinaintea ochilorŭ mei.

Poţĭ sĕ-ţĭ întipuescĭ, d-le, că îndată ce mĭ-am făcutŭ serviţiulŭ, m'am dusŭ în Triana; mai înainte însĕ mĭ-am rasŭ barba şi m'am îmbrăcatŭ ca de paradă. Am aflat'o la Lillas Pattia; cofetăriţa încă era ţigancă, négră ca o maură.

„Lillas“, ḑise Carmen, „adĭ nu voiu mai face nimicŭ. Şi mâne e ḑi ca şi adĭ. Sĕ mergemŭ dér, prietine, sĕ mergemŭ la plimbare.“

Ḑicêndŭ aceste işĭ luă mantila şi am apucatŭ la stradă, însu'mĭ nesciindŭ încătrău plecămŭ.

„Dómnă sĕu d-şóră“, i-am ḑis, „cred că numai d-tale îţĭ potŭ mulţămi pentru unŭ darŭ ce mi-l'ai trimisŭ în temniţă. Pânea am mâncat'o; cu instrumentulŭ lasă mĭ-am ascuţitŭ lancea şi ilŭ voiu păstra dreptŭ amintire; banii însĕ, étă-i.“

„Ce comediă, banii nu i-ai cheltuit?“ strigă ea rîḑêndŭ, „De altmintrelea cu atâtŭ mai bine, că şi fără de aceea acum sunt cam lipsită. Vedĭ, cânele, decă caută, nu pere de fóme, (proverbŭ ţigănescŭ). Se mergemŭ sĕ-i mâncămŭ toţĭ. Mĕ vei tracta astăḑĭ“.

Amŭ pornitŭ érăşĭ spre Sevilla.

Ajungêndŭ în strada şerpelui, ea cumpără o mulţime de portocale, câte ii încăpeau în batistă. Mai încolo pâne, cârnaţĭ şi o sticlă demauzanilă; în fine

cătră Elek. Din ele resultă, că ministru încércă a înăbuşi părerile contra legii, căcĭ ĭi ḑice lui Elek, că nu se cuvine unui colonelŭ de honvedĭ sĕ se esprime contra legii. (Strigărĭ în stânga: Eljen Elek!) Adĭ nu-i rĕmâne altceva de făcutŭ lui Elek, decâtŭ sĕ-şĭ depună rangulŭ sĕu de honvedŭ. Polonyi vorbì despre cestiunea naţionalităţilorŭ. Guvernulŭ germaniséză, organele lui corespundŭ nemţesce cu guvernulŭ comunŭ. Vorbesce de armată. Ḑice că acolo e o limbă de serviciu, o limbă de regimentŭ, una de casarmă, alta de cantină, de masă, de scirĭ în pace, de scirĭ în rĕsboiu, da protocolŭ, limbă a ţĕrii, limbă maternă, de esercițiu, de esaminare, de instrucţiune, limbă principală, a doua limbă etc. în scurtŭ tóte limbile posibile. numai limba unguréscă a statului nu. Ce a făcutŭ Tisza pentru maghiarisare? (Gabr. Daniel: Secretarulŭ de statŭ Berzeviczy v'a spus'o, contradiceţi-lŭ! Mare larmă în stânga.) Vorbindŭ de drepturile maiestatice, ḑice că „naţiunea“ e isvorulŭ tuturorŭ drepturilorŭ corónei şi e tréba ei, când vré sĕ i-le ia îndĕrĕtŭ. Dér cine esercită în cele din urmă drepturile maiestatice în Ungaria? Regele Ungariei. Unde e o lege, care permite regelui Ungariei sĕ fiă Germanŭ? Are însĕ regele Ungariei unŭ dreptŭ maiestaticŭ în afară de constituţiune? Atuncĭ elŭ ar puté comanda în armată şi chinezesce. Oposiţia va combate nisuinţa d'a se înarticula aci drepturile împĕratului Austriei, o va combate cu naţiunea şi cu cercurile înalte ale honvedimei. (Cătră ministrulŭ de honvedĭ, care rîde). Dealtmintrelea ministrulŭ de honvedĭ nu va mai rîde multŭ timpŭ. Decă Ungurii în armată suntŭ eternŭ urgisiţĭ şi persecutaţĭ, fiind-că suntŭ Ungurĭ, atuncĭ va veni ḑiua, în care monarchia şi cu ea şi dinastia îşĭ va frânge gâtulŭ. Vorbì apoi de corupţiunile cu care Tisza şĭ-a făcutŭ maioritate, cu banĭ şi prin cârciumĭ, şi ḑice: Pe mormêntulŭ lui Tisza se va scrie: *Dum vixit, fraus regnovit, nulla fuit pat, nulla honestas.*

Academia Română.

Sesiunea generală din anulŭ 1889.

Programa lucrărilorŭ.

1. Raportulŭ secretarului generalŭ despre activitatea Academiei în cursulŭ anului 1888—89.
2. Alegerea comisiunei pentru examinarea lucrărilorŭ făcute în cursulŭ anului 1888—89.
3. Alegerea comisiunei financiare pentru cercetarea computurilorŭ pe anulŭ 1888—89 şi pentru combinarea bugetului pe 1889—90.
4. Decisiune pentru primirea donaţiunei Domniţei Alina Ştirbeiu de 200,000 lei (Art. 7 lit. *n.* statute.)
5. Decisiune pentru primirea şi regulamentarea legatului Iacob de Neuschotz de 20,000 lei (Art. 7 lit. *n.* statute.)
6. Decisiune pentru primirea şi regulamentarea donaţiunei Alexandru Constantinŭ Bodescu de 5345 lei 60 banĭ (Art. 7 lit. *n.* Statute.)
7. Regulamentarea întrebuinţărei veniturilorŭ din legatulŭ Ioanŭ Fĕtu.
8. Raportulŭ comisiunei însărcinate cu facerea explorărilorŭ la Cucutenĭ.
9. Raportulŭ comisiunei permanente a bibliotecei.
10. Raportulŭ comisiunei însărcinate cu cercetarea publicaţiunilorŭ presentate la concursulŭ *Marelui premiu Năsturelŭ* de 12,000 lei şi alŭ *Premiului Eliade-Rădulescu* de 5000 lei, pe 1889.
11. Raportulŭ comisiunei însărcinate cu cercetarea lucrărilorŭ presentate la concursulŭ *Premiului Lazarŭ* pe 1889: *Studiulŭ vinurilorŭ în România.*
12. Raportulŭ comisiunei financiare asupra compturilorŭ pe 1888—89.
13. Raportulŭ comisiunei însărcinate cu examinarea lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1888—89.
14. Determinarea subiectului ce este a se pune la concursulŭ *Premiului Lazărŭ* de 5000 lei pentru 1893.
15. Determinarea subiectului ce este a se pune la concursulŭ *Premiului Heliade-Rădulescu* de 5000 lei pentru 1894.
16. Alegerea de doi membri ai Academiei în secţiunea literară în loculŭ reposaţilorŭ G. M. Fontaninu şi T. Cipariu.
17. Alegerĭ de membri onorarĭ şi corespondenţĭ.
18. Cestiunea ortografiei. Scrierea lui *u* mutŭ finalŭ.
19. Alegerea comisiunei de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilorŭ carĭ se vorŭ presenta la concursulŭ *Premiului Năsturelŭ* de 4000 lei şi la alŭ *Premiului Lazărŭ* de 5000 lei, pentru 1890.
20. Alegerea comisiunei pentru cercetarea lucrărilorŭ carĭ se vorŭ presenta la concursulŭ *Premiului Heliade-Rădulescu* de 5000 lei pe 1890: *Istoria şcólelorŭ în ţĕrile române în prima jumĕtate a secolului XIX până la 1864.*
21. Alegerea comisiunei pentru cercetarea publicaţiunilorŭ, carĭ se vorŭ presenta la concursulŭ *Premiului Asociaţiunei Craiovene* de 1500 lei, pe 1890.
22. Formarea bugetului pentru anulŭ 1889—90.
23. Alegerea preşedinţilorŭ şi vicepreşedinţilorŭ secţiunilorŭ (art. 14 statute.)
24. Alegerea delegaţiunei pentru anulŭ 1889—90.
25. Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ Academiei în acéstă sesiune.

Din camerile române.

Senatulŭ. Şedinţa dela 27 Februarie.

Se voteză recunóscerea de cetăţénŭ românŭ a d-lui F. Codreanu.

D-lŭ *Plesnilă* îşĭ desvoltă interpelarea sa referitóre la tunelulŭ Galaţĭ-Barboşĭ, ale cărei lucrărĭ au rĕmasŭ aprópe baltă, ér dosarele afacerei suntŭ în cea mai mare neregulă.

D-lŭ Al. *Marghilomanŭ* ministru, recunósce, că în adevĕrŭ dosarele suntŭ în neregulă şi tunelulŭ în cea mai rea stare. Promite însĕ, că în curêndŭ afacerea se va lumina. S'a numitŭ deja o comisiă care se descurce afacerea. Arată modulŭ cum s'au făcutŭ lucrările. S'a trecutŭ peste suma alocată aprópe cu douĕ milióne. Spune că tunelulŭ e gata şi că în curêndŭ se va putea folosi décă se vorŭ mai face săpăturĭ, carĭ vorŭ costa vre-o 250 mii lei. Observă, că societatea, care a făcutŭ tunelulŭ, nu s'a ţinutŭ de condiţiunile prescrise: a lucratŭ cu cărămidă din Livorno, ér nu din ţĕră.

Camera. Şedinţa dela 27 Februarie.

D-lŭ M. *Ghermani*, ministru de finance, depune la biroulŭ camerei unŭ proiectŭ de lege pentru introducerea stocului metalicŭ de aurŭ şi pentru înfiinţarea unei băncĭ de scomptŭ. D-lŭ ministru cere a se admite urgenţa, care se admite.

D-lŭ *C. C. Dobrescu* depune o petiţiune din partea mai multorŭ (300) sătenĭ din judeţulŭ Prahova, prin care cerŭ a li se vinde moşia statului Teleaga.

D-lŭ C. Gh. *Vernescu* cetesce o propunere pentru construirea unui drumŭ de ferŭ la Zimnicea. Cere a se admite urgenţa, care se admite.

D-lŭ *Dobrescu* (Argeş) depune o petiţiune a locuitorilorŭ din comuna Curtea de Argeşŭ, pentru a se face unŭ drumŭ de ferŭ acolo, suprimându-se şi unŭ articulŭ din legea macsimului taxelorŭ comunale după carĭ suntŭ împovăraţĭ.

D-lŭ Chr. *Negoescu* depune o petiţiune a mai multorŭ sătenĭ de pe moşia Gherghiţa (domenulŭ corónei) spre a li se da pămêntŭ în loturĭ.

D-lŭ *Dimitriu* interpeléză guvernulŭ pentru propaganda socialiştilorŭ, carĭ au agenţĭ (Bacalbaşa) chiar la ḑiarulŭ „Epoca“ şi înjură deputaţii în cameră.

D-lŭ *N. Filipescu*, (redactorulŭ „Epocei“) declară, că raportorulŭ în cestiune n'are nicĭ o însemnătate şi regretă scandalulŭ ce s'a întêmplatŭ.

D-lŭ Al. *Lahovary*, ministru alŭ domeniilorŭ, face apelŭ la membrii parlamentului, ca sĕ isprăvéscă cu proiectulŭ de lege asupra vênḑărei moşiilorŭ statului în loturĭ micĭ, încă în cursulŭ acestei sĕptĕmânĭ.

La ordinea dilei urmarea discuţiunei asupra proiectului de lege pentru vênḑarea bunurilorŭ statului în loturĭ micĭ la ţĕranĭ.

D-lŭ Al. *Lahovary*, arată că s'a suprimatŭ din art. 16 distincţiunea de acei ce au mai puţinŭ de unŭ hectarŭ şi dér se va da mai întêiu celorŭ ce n'au şi numai în urmă celorŭ ce au mai puţinŭ de unŭ hectarŭ.

Art. 17 modificatŭ este primitŭ în unanimitate. La acesta s'a adausŭ esplicarea că: „vĕduvele rĕmase cu copii se socotescŭ capĭ de familiă“ şi „prisosindŭ pămêntŭ după satisfacerea celorŭ ce n'au de locŭ, se va vinde celorŭ ce au mai puţinŭ de 5 hectare.“

La art. 18 se propune unŭ amendamentŭ, ca în comisia de constatare a vênḑării sĕ fiă şi unŭ membru alŭ comitetului permanentŭ.

Comitetulŭ delegaţilorŭ primesce numai idea de a fi în comissiune unŭ al III, însĕ nu unŭ delegatŭ alŭ sătenilorŭ, ci unulŭ din proprietarii localĭ.

D-lŭ *N. Voinovŭ* combate amestecul proprietarului localŭ, când nu are nicĭ unŭ interesŭ şi când nu este vorba de moşia lui. D. Voinovŭ cere ca sĕ fiă de faţă unulŭ din sătenii cei mai greu impuşĭ, alesŭ de primăriă, căcĭ ca sĕ-lŭ alégă sătenii, acésta e greu.

D-lŭ P. *P. Carpŭ* rĕspunde ḑicêndŭ, că sătenii au ca delegatŭ pe primarŭ şi ca parte de împărţélă între sătenĭ şi guvernŭ nu póte fi mai bine altulŭ decâtŭ chiar proprietarulŭ celŭ mai greu impusŭ.

D-lŭ *C. Arionŭ* propune şi susţine unŭ amendamentŭ, ca taxa timbrului şi înregistrărei sĕ se repartiseze în patru rate.

D-lŭ *Al. Lahovary* declară, că primesce amendamentulŭ propusŭ de d. C. Arionŭ.

Comitetulŭ delegaţilurŭ primesce amendamentulŭ d-lui C. Arionŭ.

Se pune la votŭ articolulŭ întregŭ împreună cu amendamentulŭ d-lui Arion şi se adoptă de Cameră.

Se voteză fără multă discuţiă articulii următorĭ: art. 35: „Preţulŭ loturilorŭ de cincĭ hectare se va plăti în anuităţĭ, care se va calcula pe basa unei dobênḑĭ de 5 la sută, plusŭ 1 la sută amortismentŭ, după tabelă. Acéstă anuitate va cuprinde pe lângă preţŭ şi avansurile făcute de Statŭ şi valórea terenurilorŭ comunale, totŭ în condiţiunile de mai susŭ. Pentru loturile de 10 şi 25 hectare se va plăti a decea parte din preţŭ în termenŭ de o lună din ḑiua confirmărei vênḑĕrei; restulŭ se va achita prin anuităţĭ calculate pe basa de 5 la sută procente si 2 la sută amortismentŭ, după tabelă. Cumpĕrătorulŭ unui lotŭ de 10 sĕu 25 hectare va puté dispune liberŭ de pădurea ce cade pe lotŭ, décă va oferi preţulŭ integralŭ după estimaţiune, care se va scădé din preţulŭ vênḑĕrei. Orĭ-ce tăiere de lemne făcută în contra disposiţiunilorŭ de faţă se va considera ca delictŭ silvicŭ şi se va urmări şi pedepsi conformŭ legei, ministerul avênd dreptulŭ d'a opri orĭ-ce tăiere şi ridicare de lemne pe calea adminisrrativă. Comunele vorŭ plăti preţulŭ pădurilorŭ, iazurilorŭ şi heleştaelorŭ ce vorŭ cumpĕra în anuităţĭ socotite pe ŭasa de 5 la sută dobêndă şi 2 la sută amortismentŭ.“

Raportorulŭ citesce apoi art. 36, care are următorulŭ cuprinsŭ: „Plata primei anuităţĭ va începe la 1 Aprilie, care va urma după data aprobărei vênḑĕrei, celelalte rate se vorŭ plăti treptatŭ până la împlinirea termenului de amortisare, în rate trimestriale.“

Se voteză apoi articolulŭ şi cele următóre până la art. 39.

TELEGRAMELE „GAZ TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 22 Martie. Se anunţă, că Baross va lua provisoricŭ şi portofoliulŭ de interne. Desbaterea asupra §-lui 25 alŭ legii militare se va încheia astăḑĭ. Mâne va fi votarea.

Aséră se întêmplară noue demonstraţiunĭ ale mulţimei pe strade. *Poliţia a intervenitŭ arestândŭ 70 persóne*, între carĭ puţinĭ studenţĭ. Brutalităţile comise cu acéstă ocasiune din partea poliţiei le va aduce înaintea dietei deputatulŭ Meszlenyi.

Viena, 22 Martie. Au fostŭ aleşĭ 7 liberalĭ şi 4 antisemiţĭ. Cei din urmă au câştigatŭ trei mandate.

Berlinŭ, 22 Martie. — Contele Herbert Birmark a plecatŭ la Londra în interesulŭ alianţei germano-englese.

Bucurescĭ, 22 Martie. Guvernulŭ a prelungitŭ sesiunea camerelorŭ până la 1 (13) Aprilie a. c.

Belgradŭ, 22 Martie. Inaintea lui Pasicĭ au plecatŭ trei vapóre până la Bazias spre a'lŭ primi cu marĭ ovaţiunĭ. Ministrulŭ de interne a ordonatŭ ca tuturorŭ acelorŭ foi, cărora li s'a fostŭ retrasŭ debitulŭ postalŭ, sĕ li se concédă libera întrare în Serbia.

DIVERSE.

Turiştĭ măcelăriţĭ. Se anunţă din New-York cu data 12 Martie: Cincĭ turiştĭ francezĭ cu avere, între aceştia douĕ dame, au fostŭ atăcaţĭ în Yellowstone, în cuprinsulŭ regiunei Indianilorŭ, de Piei-roşii (numirea Indianilorŭ) şi măcelăriţĭ în celŭ mai grozavŭ chipŭ. Jertfele au fostŭ mai întâiu jupuite de pelea de pe capŭ şi torturate cumplitŭ, mai nainte de a primi lovitura de mórte. Conducĕtorulŭ turiştilorŭ a scăpatŭ de măcelŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 22 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Argintŭ românescŭ -	„	9.45	„	9.48
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.61	„	9.63
Lire turcescĭ - - -	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ .	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

se oprì la o cofetărie. Aicĭ aruncândŭ galbenii pe mesă, îmĭ cerù şi banii carĭ îi aveam la mine. I-am datŭ unŭ talerŭ şi câtĭ-va courţĭ asigurându-o, că atâta-i totŭ.

Gândeam că cumpără totŭ ce era aicĭ, totŭ ce e frumosŭ şi scumpŭ. Mergeamŭ prin strada Candilejo în care Don Pedro îşĭ avea o statuetă. In strada acésta ne-amŭ opritŭ înaintea unei case de rêndŭ. Carmen inţră pe pórtă şi bătŭ la o uşă din parterŭ. O ţîgancă bĕtrână deschise uşa. Carmen îi ḑise câieva vorbe în limba ţigănéscă. Bĕtrâna mormăia dinaintea ei. Ca s'o linişteéscă îi aruncà douĕ portocale şi unŭ pumnŭ de bonbóne lăsând'o sĕ guste şi vinulŭ. Aruncà apoi peste ea o mantea ş'o îndreptà afară pe uşa ce-o închise c'unŭ retezŭ de lemnŭ. Rĕmaşĭ singurĭ ea începù sĕ jóce şi sĕ rîdă ca o nebună, cântândŭ: „tu eştĭ rom alŭ meu, ér eu romi[1]) a ta.“ Eu stamŭ în mijloculŭ odăii încărcatŭ de têrgaşŭ şi nu sciam unde sĕ-lŭ punŭ. Carmen aruncà totŭ josŭ şi sărì în grumaḑii mei: „îţĭ voiu plătì datoria, îţĭ voiu plăti datoria, asta e legea Calei[2])-lorŭ.“ Ah d-le ḑiua aceea.... când îmĭ vine în minte, îmĭ uit de cea de mâne.

Tótă ḑiua am petrecut'o laolaltă în mâncare şi beutură, în chiote şi jocurĭ de totŭ felulŭ. Dupăce se săturà de bonbóne ca unŭ copilŭ de şése anĭ, îşĭ băgà mânile-i pline de dulceţă în ulciorulŭ de beutŭ alŭ bĕtrânei. „Las' sĕ'ţĭ facŭ o limonada“, ḑise ea. După aceea asvêrlì yemac-cele de păreţĭ ḑicêndŭ: „Sĕ ne lase în pace muscele. Nu e vr'o nebuniă pe care sĕ n'o fi făcutŭ. I-am ḑis că mĭ-ar plăcé s'o vĕdŭ jucândŭ; dér de unde sĕ căpĕtămŭ o castagnettă (unŭ instrumentŭ)? Nicĭ n'am lăsatŭ bine vorba din gură şi apucă mica farfuriă a bĕtrânei o sdrobesce în bucăăţĭ şi începe a juca joculŭ numitŭ „melis“ lovindŭ bucăţile de porcelanŭ deolaltă. Lângă fata asta potŭ ḑice, că omulŭ nicĭ-odată nu s'ar fi urîrŭ. Venì şi séra. Auḑiam bătêndu-se ciopistraculŭ.

„Trebue sĕ mergŭ la casarmă ca sĕ mĕ presentŭ“, i-am ḑisŭ. (Va urma.)

[1]] Rom=bărbatŭ; romi=femeă, soţiă.

[2]] Calei=negru. Se ḑice despre ţiganĭ, în limba loru.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4%	101.65
Renta de hârtiă 5%	94.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	120.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	114.70
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	105.=
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—
Bonurĭ rurale transilvane	105.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.85
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	143.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	130.—
Renta de hârtiă austriacă	83.55
enta de argintŭ austriacă	83.95
Renta de aurŭ austriacă	111.55
Losurĭ din 1860	143.50
Acțiunile băncei austro-ungare	894.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	310.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	304.25
Galbenĭ împĕrătescĭ-	5.70
Napoleon-d'orĭ	9.61$^1/_2$
Mărcĭ 100 imp. germane	59.45
Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Bursa din Bucurescĭ din 14. Martie

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	98.$^1/_2$
Renta română amortisabilă .	5%	98$^1/_2$
Renta rom (rurale convertite)	6%	100$^1/_2$
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	
idem idem . . .	5%	
Imprumutulu Stern 1864 . . .	7%	
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	
Imprumutulu Oraș Bucurescĭ	5%	87$^1/_4$
idem idem din 1884	5%	—
Impr. or B cu prime Loz. fr. 20	—	58—
Credit fonciaru ruralŭ . . .	7%	101.$^3/_4$
idem idem . . .	5%	97.$^1/_2$
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	104.$^3/_4$
idem idem . . .	6%	103.
idem idem . . .	5%	94.$^3/_4$
Credit Fonc. Urban din Iașĭ.	5%	82.$^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	235.—
	V. N.	
Banca Națion. ult. div. 78.15	500	992.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	274.—
Naționala de asig. ult div. 18 lei	200	255.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10 . .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div.	250	
Soc. Bazalt.Artif. ult.div. lei 27.50	250	
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	
Liceulŭ Sf. George lei . . .	—	
Națion. de Asig. ult. div. 128.35	—	
Societ. de Constr. ult. div. . .	-	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	
Agio în Bursă	—	0.95
Rubla de hârtie	—	2.67
Banca Națion. a României		
Scompt.	6%	
Avansurĭ pe efecte	7%	
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	

Cătră onorații cetitori!

„*Gazeta Transilvaniei*“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are către sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 „*Gazeta Transilvaniei*“ a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care di, érăși cu același prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea diarului câtŭ și în întocmirea sa esteriórá, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca diarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ diarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capetulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea diaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca „*Gazeta Transilvaniei*“ nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Condușĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ și cu începerea anului acestuia mai multe esențiale ameliorărĭ în diarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ putută da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrêmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținêndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ diarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ sémte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ măritŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la „*Gazeta Transilvaniei*“, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ diarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale „*Gazetei Transilvaniei*“, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona și separatŭ.

Rugămŭ pe domnii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.